

Nová lokalita asociácie *Acoretum calami* Schultz 1941 na Borskej nížine

New locality of association *Acoretum calami* Schultz 1941 in the lowland Borská nížina

MIROSLAVA MALOVCOVÁ-STANÍKOVÁ

Slovenské národné múzeum – Prírodovedné múzeum, Vajanského nábrežie 2, P. O. Box 13, 810 06 Bratislava 16

Association *Acoretum calami* is a neophyte thermophilous community. It is rare in the lowland Borská nížina. A new locality has been found in the west of the village of Lakšárska Nová Ves near the brook Lakšársky potok. Growths cover an area of cca 30 m². Dominating *Acorus calamus* creates 90 % of this area, other species are characteristic by their low covering. No rare and endangered species have been registered in the community of the new locality.

Acoretum calami je neofytné teplomilné spoločenstvo litorálu stojatých a pomaly tečúcich vôd. Vytvára homogénne dvojvrstvové rozvoľnené až zapojené porasty s pokryvnosťou 85–100 %. Vzhľad spoločenstva podmieňuje dominantný druh *Acorus calamus*. Zvyčajne osídľuje biotopy ovplyvňované človekom. Pomerne dobre znáša znečistenie, má zjavnú hemerofilnú tendenciu.

Acoretum calami je na Slovensku vzácnym spoločenstvom. Z Borskej nížiny ho uviedla Oľahel'ová (1996).

Materiál a metódy

Nová lokalita sa zistila v rámci riešenia dizertačnej práce (Zmeny vegetácie mokrých a podmáčaných stanovišť v oblasti Záhorská (Borská) nížina), západne od obce Lakšárska Nová Ves pri Lakšárskom potoku. Terénne práce prebiehali vo vegetačnej sezóne v roku 2000. Pri fytoecnologickom výskume rastlinných spoločenstiev sa použili klasické metódy zurišsko-montpelliarskej školy (Braun-Blanquet 1964). Údaje sa uložili do centrálnej databázy fytoecnologických zápisov v programe TURBOVEG (Henekens 1996).

Mená vyšších rastlín sa uviedli podľa zoznamu nižších a vyšších rastlín Slovenska (Marhold & Hindák 1998). Kategórie ohrozenosti a vzácnosti taxónov vyšších rastlín sa uviedli podľa práce Feráková et al. (1998). Uvedenie mena syntaxónu sa pridržalo práce Oľahel'ová (2001).

Spoločenstvo *Acoretum calami* je na území Borskej nížiny zriedkavé. Oľahel'ová (1996) uviedla fragmenty porastov spoločenstva z medzihrádzového priestoru nivy rieky Morava (rkm 12, 15, 58, 68). Fytocenologický zápis autorka zapísala na riečnom km 62 (Moravský Svätý Ján) s celkovou pokryvnosťou 95 %.

Porasty pokrývajú plochu ca. 30 m². Dominantný druh *Acorus calamus* tvorí 90 % plochy, ostatné druhy sa vyznačujú nízkou pokryvnosťou. V okolí sa intenzívne rozrastá druh *Phragmites australis*, miestami tvorí súvislé porasty. V terénnych zníženinách, kde voda v jarných mesiacoch stagnuje, sa vyskytujú najmä vysoké ostrice *Carex acuta*, *C. acutiformis* a *C. paniculata*. Okrem toho sú pomerne hojné aj druhy *Filipendula ulmaria* a *Scirpus sylvaticus*.

Floristické zloženie spoločenstva *Acoretum calami* dokumentuje nasledovný fytocenologický zápis.

Zápis č. 1: Lakšárska Nová Ves, 700 m západne od obce, Lakšársky potok, plocha 25 m², pokryvnosť E₁ 100 %, 3. 7. 2000: *Acorus calamus* 4, *Carex acuta* 2, *Equisetum palustre* 2, *Juncus effusus* 2, *Symphytum officinale* 2, *Carex acutiformis* 1, *C. rostrata* 1, *Lythrum salicaria* 1, *Persicaria amphibia* 1, *Scirpus sylvaticus* 1, *Calystegia sepium* +, *Galium uliginosum* +.

Podľa návrhu kritérií pre pripravovanú Červenú knihu vzácných a ohrozených rastlinných spoločenstiev Slovenska (Valachovič 2001) sa asociácia charakterizuje ako zraniteľné neofytne spoločenstvo. Z ohrozených druhov sa v spoločenstve zaznamenali *Hottonia palustris* (VU), *Lycopus exaltatus* (LR), *Ranunculus lingua* (VU), *Salvinia natans* (LR) (Oľahel'ová 2001). Na novej lokalite sa v spoločenstve *Acoretum calami* nezaznamenali žiadne vzácne a ohrozené druhy.

Literatúra

- Braun-Blanquet J., 1964: Pflanzensozologie. Grundzüge der Vegetationskunde. Ed. 3. Springer, Wien, New York.
- Feráková V., Maglocký Š. & Marhold K., 1998: Ohrozenosť. – In: Marhold K. & Hindák F. (eds), Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Veda, Bratislava, pp. 343 – 687.
- Hennekens S. M., 1996: TURBOVEG. Software package for input, processing and presentation of phytosociological data. Users guide. Version July 1996. University of Lancaster.
- Marhold K. & Hindák F. (eds), 1998: Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Veda, Bratislava.
- Oľahel'ová H., 1996: The marshland vegetation (*Phragmiti-Magnocaricetea*) along the lower reaches of the Morava river. – *Biologia*, Bratislava, 51: 391 – 403.
- Oľahel'ová H., 2001: *Phragmition*. – In: Valachovič M. (ed.), Rastlinné spoločenstvá Slovenska. 3. Vegetácia mokradí. Veda, Bratislava, pp. 63 – 86.
- Valachovič M., 2001: Návrh kritérií pre pripravovanú červenú knihu vzácných a ohrozených rastlinných spoločenstiev Slovenska. – *Bull. Slov. Bot. Spoločn.*, Bratislava, 23: 187 – 195.